

Силабус освітнього компонента (ОК) «МУЗЕЄЗНАВСТВО»

Галузі знань: В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальності: В 9 Історія та археологія

Освітні програми: Історія

Мова навчання – українська

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Рік навчання: 2025-2026

Семестр: II

Структурний підрозділ	Кафедра історії України, історичний факультет
Викладач: 	ПІБ: Задорожнюк Андрій Борисович Посада: доцент кафедри історії України Вчений ступінь: кандидат історичних наук E-mail: zadorozhniuk@kpnpu.edu.ua Робоче місце: навчальний корпус №2 (вул. Татарська, 14). Профайл викладача: https://histua.kpnpu.edu.ua/zadorozhniuk-andrii-borysovych/
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.kpnpu.edu.ua/course
Статус дисципліни	Нормативна (обов'язковий освітній компонент)
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	4 кредити ЄКТС / 120 год.
Мова викладання	Українська
Форми навчання	Очна
Політика дисципліни	Академічна доброчесність. Очікується, що роботи здобувачів вищої освіти будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідування занять. Очікується, що всі здобувачі відвідають усі лекційні та практичні заняття курсу. Здобувачі вищої освіти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі мають дотримуватися термінів виконання всіх видів робіт, передбачених курсом. Креативна ініціатива здобувачів підтримується.
Що будемо вивчати?	Навчальна дисципліна спрямована на вивчення кола закономірностей, які належать до процесів накопичення і збереження соціальної інформації, пізнання і передачі знань, традицій уявлень та емоцій що здійснюються за допомогою музейних предметів, а також проблем і сучасних концепцій, які розкривають процеси виникнення, функціонування музею і музейної справи.
Чому це треба вивчати?	Мета навчальної дисципліни полягає у підготовці майбутніх фахівців до оволодіння основними поняттями загального музеєзнавства, змістом роботи різнопрофільних музейних закладів, з їхньою мережею в Україні, законодавчим забезпеченням розвитку музеєзнавства та із специфікою музейної практики студентів, що сприятиме розширенню і зміцненню теоретичних спеціальних знань та слугуватиме базою для підготовки майбутніх спеціалістів для роботи у музеях країни.
Яких результатів можна досягнути?	В результаті вивчення дисципліни студенти мають: – володіти теоретичним і фактичним матеріалом із загального музеєзнавства; – сформувати навички організації практичного вирішення питань історичної пам'яті та охорони музейної спадщини України;

	– вміти працювати з музейними джерелами, довідниками та каталогами.
Як можна використати набуті знання та уміння?	Загальні компетентності: ЗК 02 - Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 04 - Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 06 - Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 08 - Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. Спеціальні (фахові) компетентності: СК 01 – Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності. СК 05 - Здатність відшуковувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.). СК 07 - Здатність використовувати фахові знання та професійні навички для виявлення, охорони та популяризації історико-культурної спадщини. СК 12 - Здатність робити відбір та прийняття на збереження артефактів і документів у відповідності до нормативів, організовувати археографічну діяльність, роботу в архівах та музеях, державних наукових та науково-дослідних установах у відповідності з прийнятими правилами та нормами. Програмні результати навчання ПРН: ПРН 01. Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему. ПРН 03. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел. ПРН 09. Мати навички організації практичного вирішення питань історичної пам'яті та охорони матеріальної та нематеріальної культурної спадщини України. ПРН 17. Використовувати сучасні інформаційно-пошукові системи для вирішення практичних завдань у галузі професійної діяльності.
Зміст дисципліни	Предмет і завдання загального музеєзнавства. Формування і розвиток перших музеїв. Виникнення і становлення музейної справи в Україні. Основні напрями фондової роботи музеїв. Зберігання, консервація і реставрація музейних предметів. Експозиція музею та її види. Етапи розробки і методика проведення музейної екскурсії. Проблеми та перспективи розвитку музейної мережі в Україні. Особливості і виклики музеєзнавчої діяльності в період воєнного стану в Україні.
Методи навчання	Під час вивчення дисципліни застосовуються наступні методи: монологічний (розповідь, опис, пояснення, характеристика, міркування), діалогічний (бесіда), проблемно-пошуковий, метод наочності, практичний метод, текстуальний метод, метод спостереження.
Інформаційне забезпечення	1. Закон України «Про музеї та музейну справу». 2. Закон України «Про охорону культурної спадщини» 3. Закон України «Про охорону археологічної спадщини». 4. Археологія, музеєзнавство, пам'яткознавство: освітній та дослідницький аспекти. Збірка наукових статей. К.: Центр палеоетнологічних досліджень, 2019. 220 с. 5. Бабарицька В. Екскурсоведство і музеєзнавство: Навч. Посібник / В. Бабарицька, А. Короткова, О. Малиновська. К., 2007. 6. Брич М.Т. Архітектурно-просторова організація музеїв під відкритим небом в Україні: Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата архітектури за спеціальністю 18.00.01. Теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури. Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2020. 247 с. 7. Вайдахер Ф. Загальна музеологія: Посібник / Перекл. з нім. В.Лозинський, О.Лянґ, Х.Назаркевич. Львів, 2005.

8. Власюк Г.М., Зосимовин О.Ю., Хададова М.В. Музеєзнавство та архівна справа: Навч.-метод. посібн. Житомир, 2006.
9. Гайда Л.А. Музеєзнавство в закладах освіти: Навч.-метод. посібн. / Кіровоград, обл. ін-т післядиплом. пед. освіти ім. В. Сухомлинського. Кіровоград, 2006.
10. Горішевський П., Дейнега М., Ковалів М. Основи музеєзнавства, маркетингу та рекламно-інформаційної діяльності музеїв. Івано-Франківськ, 2005.
11. Грімстед Кеннеді П. Доля скарбів української культури під час Другої світової війни: винищення архівів, бібліотек, музеїв / Патриція Кеннеді Грімстед, за участю Геннадія Боряка; АН УРСР, Археографічна комісія, Укр. наук. ін-т Гарвардського ун-ту. Київ : Ін-т укр. археографії АН УРСР, 1991. 107 с.
12. Грімстед Кеннеді П. Доля українських культурних цінностей під час Другої світової війни: винищення архівів, бібліотек, музеїв / Патриція Грімстед Кеннеді. Львів : Фенікс, 1992. 119 с.
13. Курченко Т. Є. Роль меценатів у створенні перших публічних музеїв в Україні (XIX ст.) // Матеріали V міжнародної науково-технічної конференції "Авіа-2003" 23-27 квітня 2003 року. Гуманітарна освіта. Том 7. К.: НАУ. 2003. С. 7.1, 19-22.
14. Маньковська Р.В. Музейництво в Україні. К.: НАН України. Інститут історії України, 2000. 140 с.
15. Мезенцева Г.Г. Музеєзнавство (на матеріалах музеїв УРСР) / За ред. С.М.Чайковського. К., 1980.
16. Основи музеєзнавства, маркетингу та рекламно-інформаційної діяльності музеїв: Навч. посібн. / П.Горішевський, М.Ковалів, В.Мельник, С.Оришко. Івано-Франківськ, 2005.
17. Піддубний І.А. Основи музеєзнавства. Конспект лекцій. Чернівці, 2002.
18. Рутинський М.І., Стецюк О.В. Музеєзнавство: Навч. посібн. К., 2008.
19. Салата О.О. Основи музеєзнавства: навчально-методичний посібник / О.О. Салата. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 164 с.
20. Свенціцький І. Про музеї та музейництво. Нариси і замітки. Львів, 1920.
21. Сотникова С. Музеология: Пособие для вузов. Москва, 2004.
22. Супруненко О.Б. Археологія в діяльності першого приватного музею України (Лубенський музей К.М. Скаржинської): Монографія. Київ-Полтава: Археологія, 2000. 392 с.
23. Терський С.В., Савченко О.О. Історія музейної справи та охорони культурної спадщини в Україні. Навчальний посібник / Історія музейної справи та охорони культурної спадщини в Україні. – Львів: Вид-во Національного університету "Львівська політехніка", 2020. 256 с.
24. Шевченко В. В. Музеєзнавство : навч. посіб. для дистанц. навчання / Віталій Володимирович Шевченко, Ірина Миколаївна Ломачинська ; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини "Україна". Київ : Ун-т "Україна", 2007. 287 с.
25. Шидловський І. В. Історія музейної справи та зоологічних музеїв університетів України / за ред. Й. В. Царика / Ігор Шидловський. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. 112 с.
26. Шиям Р. Програма курсу "Музеєзнавство". Львів, 2002.
27. Шмит Ф.И. Исторические, этнографические, художественные музей. Очерк истории и теории музейного дела. Харьков, 1919.
28. Якубовський В.І. Музеєзнавство. Підручник. Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2010.
29. Яненко А. С. Історія музейної археології УСРР (1919-1934) // History of Museum Archaeology in Ukrainian SSR (1919-1934) : [монографія] / Анна Яненко ; [наук. ред. Н. Абашина]; Ін-т археології НАН України, Нац. Києво-Печер. іст.-культур. заповідник. Київ: Нац. Києво-Печер. іст.-культур. заповідник, 2016. 367 с.

МУЛЬТИМЕДІЙНІ МАТЕРІАЛИ ДО КУРСУ:

Цикл програм «Музеї. Як це працює»:

30. **Випуск 1. Музей Ханенків. Європейська колекція:**
https://www.youtube.com/watch?v=LYpqX_i1Wo0
31. **Випуск 2. Музей Ханенків. Азійська колекція:**

	https://www.youtube.com/watch?v=op8Ej61kje4&t=68s 32. Випуск 3. Національний музей Тараса Шевченка: https://www.youtube.com/watch?v=DS64dgugqDg 33. Випуск 4. Національний художній музей України: https://www.youtube.com/watch?v=ICmC40Y4TNM&t=128s 34. Випуск 5. Літературно-меморіальний музей Михайла Булгакова: https://www.youtube.com/watch?v=J7a8dwPKCuM 35. Випуск 6. Музей кіно: https://www.youtube.com/watch?v=YPyuiE733ME 36. Випуск 7. Національний музей історії України у Другій світовій війні : https://www.youtube.com/watch?v=NH4xZzNPPwk 37. Випуск 8. Національний музей «Київська картинна галерея»: https://www.youtube.com/watch?v=W2o4gWRt3JU 38. Випуск 9. Музей видатних діячів української культури: https://www.youtube.com/watch?v=cs6q8ZInzbk 39. Випуск 10. Національний музей українського народного декоративного мистецтва: https://www.youtube.com/watch?v=qLhvvFL0DBQ 40. Випуск 11. Національний Музей Історії України: https://www.youtube.com/watch?v=uCBfn8AujDU 41. Випуск 12. Національний науково-природничий музей НАН України: https://www.youtube.com/watch?v=ae6g0XdLjyw <u>Цикл програм «Ідемо в музей»:</u> Одеський художній музей: https://www.youtube.com/watch?v=H3VjKC3-09o&list=PLa6RrfylRW7R_57HF6akmMZFS3bd4gmo8&index=3 43. Виставка «Спецвантаж», Мистецький Арсенал: https://www.youtube.com/watch?v=mtiOTB_8Irw&list=PLa6RrfylRW7R_57HF6akmMZFS3bd4gmo8&index=4 44. Львівський музей «Територія Терору»: 45. https://www.youtube.com/watch?v=DwsMOKdKn-I&list=PLa6RrfylRW7R_57HF6akmMZFS3bd4gmo8 46. Чернігівський обласний художній музей імені Григорія Галагана: https://www.youtube.com/watch?v=gcrHmUUK5SA&list=PLa6RrfylRW7R_57HF6akmMZFS3bd4gmo8&index=7 47. Дніпровський історичний музей: https://youtu.be/IwEmtA01Tw4 48. Музей сучасного українського мистецтва Корсаків: https://www.youtube.com/watch?v=JkWjNyGnDTU&t=182s 49. Полтавський краєзнавчий музей імені Василя Кричевського: https://www.youtube.com/watch?v=sisPNITHRyE&t=186s 50. Найсучасніший музей України – Музеї становлення української нації: https://www.facebook.com/tsn.ua/videos/%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BA; https://youtu.be/nLTC6sAmBqc 51. Лувр: https://www.youtube.com/watch?v=d5xkervEWWA 52. Ермітаж: https://www.youtube.com/watch?v=bjEUvs-QEg4 53. Галерея Уффіці (Італія): https://www.youtube.com/watch?v=tDCMJGJDcp4&t=91s 54. Британський музей: https://www.youtube.com/watch?v=7hq5mYNu_vI; https://www.youtube.com/watch?v=QqUqHiqD9cQ&t=2489s 55. Музеї Ватикану: Музеї Ватикана. Часть 1. Самое интересное в Риме: https://www.youtube.com/watch?v=8wnJ0hIgseg Музеї Ватикана. Часть 2. Самое интересное в Риме: https://www.youtube.com/watch?v=qm4GUTHAEKA
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Лекційні заняття (24 год.), практичні заняття (24 год.), проведення консультацій та екзамену (7 год.), самостійна робота (65 год.)

Система оцінювання результатів навчання	Система контролю знань студентів з дисципліни «Музеєзнавство» включає в себе поточний контроль знань студентів та підсумковий контроль у формі екзамену. Зазначена форма контролю організовується так, щоб стимулювати ефективну самостійну роботу студентів протягом семестру і забезпечити об'єктивне оцінювання їхніх знань. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення творчих робіт, умінь самостійно опрацьовувати теоретичний та практичний матеріал, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація). Об'єктами поточного контролю знань здобувача вищої освіти є: • систематичність та активність роботи протягом семестру; • виконання завдань для самостійного опрацювання; • виконання завдань модульного контролю. Підсумковий контроль здійснюється у формі семестрового екзамену. Підсумкова оцінка є арифметичною сумою балів за поточний контроль, модульну контрольну роботу, виконання індивідуального завдання та екзамен. Розподіл балів, які отримують студенти: <table><tr><th colspan="3">Поточний і модульний контроль – 60 балів</th><th rowspan="2">Екзамен</th><th rowspan="2">Сума балів</th></tr><tr><th>Поточний контроль</th><th>Самостійна та індивідуальна робота</th><th>МКР</th></tr><tr><td>20</td><td>10</td><td>30</td><td>40</td><td>100</td></tr></table>	Поточний і модульний контроль – 60 балів			Екзамен	Сума балів	Поточний контроль	Самостійна та індивідуальна робота	МКР	20	10	30	40	100
Поточний і модульний контроль – 60 балів			Екзамен	Сума балів										
Поточний контроль	Самостійна та індивідуальна робота	МКР												
20	10	30	40	100										
Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів на навчальних заняттях	Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях рівний 12. Початковий (понятійний): 1-3 бали – студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів. Відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні», мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні»; може самостійно знайти відповідь у підручнику, намагається аналізувати на основі володіння елементарними знаннями і навичками; робить спроби виконання завдань і дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом. Середній (репродуктивний): 4-6 балів – студент володіє початковими знаннями; орієнтується у поняттях і визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні у нього труднощі, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (проте з окремими помилками); вміє працювати з літературою, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні. Достатній (алгоритмічно дієвий): 7-8 балів – студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми; вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Високий (творчо-професійний): 10-12 балів – студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання,													

	аналізуючи різні явища, процеси; студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою, самоосвітою; логічно та творчо викладає матеріал в усній і письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Переведення оцінок отриманих за 12 бальною шкалою в рейтинговий бал здійснюється за формулою: $((CB*0,05)+0,4)*MaxB$ Де СБ – середній бал за 12 бальною шкалою MaxB – максимальна сума балів що відводиться на поточний контроль.
Поточний контроль	Усне опитування, письмовий контроль, тестування, виконання самостійної роботи, модульна контрольна робота
Підсумковий контроль	екзамен
Локація	Згідно із розкладом